

ЖЕНСКИ СВЕТ.

ЛИСТ ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА СРПКИЊА.

ИЗЛАЗИ:

сваког 1. дана у месецу на целом табаку.

Цена је годишње 1 фор.; за Србију 2 $\frac{1}{2}$ дин.
Рукописи и претплата шаљу се на уредништво.

МНОГО ЈЕ ДО НАС!

(по Змајевом „Дижите школе.“)

I.

М дружите снаге,
Ој сестрице драге!
Јер здружена снага,
Невољу прогања,
Добротворне руке
Ублажују муке...
Посејте њиву, рад бедних сиротана,
Радите на њој, живо, са свију страна.
Не жал'те новца, труда, сећајте с' Бога,
Ил нисте праве ћерке рода српскога!
Сећајте с' шта вам је, љубав мајке била...
Како вас је сретне, у свет упутила.
Знајте да ј' у нас сила сиротана;
Што чекају милост срца одабрана...
Не троп'те паре на таштину Српкиње;
Не бацајте муку, у то море сиње.
Пустите срце, нека вам оно збори,
Нека вас учи, снажи, да добро твори.

H. Сад.

II.

Удружите снаге
Ој сестрице драге!
Када крст на себе,
Рука ваша мет'е;
Када Бога силно,
У помоћ зовете...
Тад се смиљујте, бар ви, који имате!
Да на срцу вашем, кора не зарасте;
Да вам савест, прекор, не притиште груди.
Српкиње сте, ћерке племенитих људи!
У вас је добро срце, у вас је духа,
За невољу вељу, вас имате слуша...
Презир'те сујету и владајте собом,
Рад општег добра, прекините с' модом.
Роба ће да избели, мода ће смаћи;
Па сетите с' старости, што ће вас снаћи...
Ој дижимо име! Тај једини нам спас,
И крелимо браћу, јер... много је до нас!

M — —ћа.

НОВА ЗАДРУГА СРПКИЊА.

Мамо да забележимо једну радосну вест.

Српкиње Сарајевкиње, као што је познато нашим читатељима и читатељкама образовале су лане српско крајцарско друштво.* Овоме је делу ишао на руку и сам митрополит сарајевски преосвештени г. Ђорђе Николајевић, те су тако Сарајевке наше добиле 9. (21.) новембра 1888. г. одобрена правила од високе земаљске владе.

У смислу тих правила (§. 5.) може

постати чланом овог друштва свака православна Српкиња из Сарајева и других места из Босне и Херцеговине, која се својеволјно обвезе, да ће уштедети сваки дан по једну крајцару, дакле годишње 365 крајцара, и која тај уштеђени новац уносила буде у друштвену благајну недељно, месечно ил годишње.

По томе могу ступити у ово коло добротворака све Српкиње из Босне и Херцеговине. То је сад једна zgodна и лепа прилика, да се Српкиње наше из тих крајева уједине у делу и раду за добро и напредак свога рода и потомства.

Под именом: „Крајцарско штедионичко друштво православних Српкиња у Сарајеву“.

Цел је задрузи тој врло племенита. По §. 1. правила њихових задатак је тој задрузи:

1. да помаже православне сироте и изнемогле удовице, особито оне ситном децом оптерећене, у нужди им, а нарочито у болести;

2. да сиромашној срп. православној деци пружа помоћ за полазак основне школе;

3. да сиромашну срп. православну мушку и женску децу, која изуче основну школу са отличним успехом, по могућству издржава на вишим школама, нарочито на гимназији, а жен. децу по околностима да изучи за телеграфску или поштанску службу, за фотографску или слично занимање;

4. да сиромашне удадбенице православне вере по могућству спреми.

Ово ће друштво почети свој рад ил управо дарове издавати тек кад се приходи друштвени умноже до 40.000 форината авр.

Своје стално седиште има у Сарајеву; имаће свој печат и служиће се у пословању свом српским језиком, а ћирилицом у писму (§. 2.).

Послове друштвене водиће председница, благајкиња три прегледачице, перовођа и 6 одборница, које ће скупштина сваке године бирати.

Друштво ово може само својим за кључком престати, ако $\frac{2}{3}$ од присутних чланица на то пристану, или може укинути и сама земаљска влада, ако примети, да друштвени рад иде ускос законима земаљским, или доводи у опасност јавни поредак, или ако би друштво премашило делокруг, што му га правила назначују, или у опште ако не би одговарало условима под којима је основано.

За сваки овај случај, друштвено ће се имаће неокрњено предати срп. православној сарајевској општини, која ће отуда створити фонд, из кога ће се потпомогати сиромашни ученици и ученице срп. православне вере из Босне и Херцеговине на средњим школама и на свеучилишту (универзитету). Фонд пак стајаће увек под надзором земаљске владе.

Ово су најважнија опредељења из

правила ове задруге, и као што се види, можемо за почетак задовољни бити. Нека се овим путем одпочне дело, нека се народ заинтересује и фонд оснује, па после се може и цел проширити; §. 8. бр. 5. оставио је за то отворена врата друштву. И ми судимо, да би пробитачно било, да се временом, поред горње цели кад се фонд јаче умложи, подижу или потпомажу и потребни заводи српски, који би давали прилике свој нашој деци, богатој и убогој, да се у своме духу спремају и изображавају за једну ил другу струку народне потребе, како кад прилике изискавале буду. Као што је ево овде код нас настала потреба за то, може и тамо наступити.

Но не може нико порећи, да и ове изложене цели нису племените и узвишене и по народ корисне; али емо нашли за нужно, да о овом предмету сад коју више проговоримо поглавито с тога, што знамо, да је баш цел овога друштва при оснивању самом дала повода, да је многи родољуб и родољубка из Сарајева тога ради била се озловољила, па можда и данас хладним срцем обилази друштво и цел његову. А ми сматрамо, да је дужност и позив сваког Србина и Српкиње из Босне и Херцеговине, да потпомаже морално и материјално ово племенито подузеће наших родољубивих Сарајевкиња, да их крепи и одушевљава у том општем и племенитом подузећу, које се клони само на благо, срећу и напредак наше сиротиње и његове боље будућности у оним запуштеним и сами себи остављеним крајевима, а прилике ће бити, да се накнади и попуни оно, што је можда овом првом приликом испуштено из вида или из других прилика и околности напуштено. Главно је, да се постигло овим јединство Српкиња и да се оне у тој слози заинтересовале за опште добро народа свога, па то треба подржавати и ширити сад у оним крајевима, а прилике ће саме собом донети поправке и допуне. Зато Српкиње драге, а и Ви Срби браћо, из Босне и Херцеговине ватајте се сви листом у ово свето коло народне лепше будућности, а благослов ће сићи с неба и озарити Вашу лепу слогу и племенити рад, те побудити народ и потомство његово, да Вас благосиља као

своје праве родитеље. У то име сретан вам почетак! —

Друштво је, као што нам јављају из Сарајева, држало већ своју прву главну скупштину на Материце 11. дец. прош. г. у двору митрополије сарајевске под председништвом самог архиепископа и митрополита Високопреосвештеног господина Ђорђа Николајевића и у присуству владиног повереника г. пл. Берка.

Скупштину је отворио сам митрополит лепим говором и онда се друштво конституисало изабравши себи за председницу гђу Јованку Бесаровићку, за благајкињу Мару Ђ. Рајковића, но кад се она на томе захвалила поставио је одбор за привремену благајкињу гђу Савку Станишину. За прегледачице рачунске и забране су: Савка Ђ. Петровићка Јованка Шарац и Мара Авдаловићка; за одборнице: Мара Х. Авакумовићка, Ана Деспићка, Хаџи Милка Х. Трифковићка, Мара П. Петровићка, Мара Ђ. Илијка и Јефа Н. Краљевићка. За перовођу г. Никола Лалић конзисторајални канцелиста.

Председница је дала одмах да се штампалу правила, а одбор је отпочео прикупљати чланице и то са врло добрим успехом. Српкиње се у Сарајеву листом одазивају одбору и ступају у задругу; а томе се надамо и од осталих Српкиња из Босне и Херцеговине.

Одбор је управио молбу и на Високопреосвештеног г. Митрополита, да и он расписом једним објави своје подручном

свештенству и свим срп. црквеним општинама у своме подручју као и архидијецезама тузланској и мостарској да је ова задруга ступила у живот, те да препоручи, мирском и осталом свештенству Босне и Херцеговине, да и оно ступа прилозима својим у ову задругу, што је г. митрополит већ и учинио и притом обећао, да ће и сам саветом, радом и новцем при помоћи овом друштву и његовој цели и приложио је одмах 50 фор. а за њим Савка Д. Јевтановићка 20 фор., Евица Сарајевчић учитељица 10 фор. Савка Станишина 5 фор., Јованка Бесаровићка 5 ф., Јања Б. Дурића 3 ф., Милица Васићка учитељица 2 ф., Аника Обрадовићка 2 ф., Јелена Лекића 2 ф., Јованка Шарац 2 ф., Мара Х. Авакумовићка 1 ф. 35 н., Ана Деспићка 1 фор. 35 н., Персида Николићка 1 ф. 35 н., Даша Делићка 1 ф. 35 н., Милка Поповићка 2 ф., и т. д. непрестано сваки дан стижу нови прилози и нове чланице. Обећале су пристанак све најотменије госпође из Сарајева.

Тако покретачица ове мисли и највећа поборница за остварење ове идеје гђа Евица Сарајевчић учитељица сарајевска може са својим делом поносна и својим успехом задовољна бити. — Слава јој! Њеним примером нека пођу сад и друге учитељице у том нашем крају, па ће стећи себи признања, и наћи велике награде у својој савести и у уверењу, да су учиниле добро своме роду и народу.

МУДРЕ БЕЛЕШКЕ О ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ ДЕВОЈАКА.

II. Наравствено образовање.

(Свршетак.)

У обичном животу душевни плод механичног васпитања девојака, да имају у себи грације и умилности, називамо афектацијом, пренемагањем и т. д. и исевамо и ругамо се сиротим створовима, који морају да трпе не због своје рођене кривице него због материне глулости. Трпе за доба измученог детињства и за доба не баш миле младости.

О! кад би свака мати помишљала, да грација и умилност има свога легла у уну-

трашности самој, и да ће по том, као оно цвет на грани, и грација и умилност избити из живог дрвета девојачког. Грација и умилност ништа друго није него ли цвет унутрашњег живота, и једино образовање душе и срца моће их произвести. Где је сасвим као што треба право женско васпитање, грација и умилност сама ће од себе доћи, нити ће требати ту какве спољашње помоћи.

Што мати више образује душу и срце

својих девојака; што више негује и развија у њих сваку праву женску, сваку чисто људску врлину; што се више брине, да њихове наклоности, жеље и радости у хармонији буду и остану са њиховим женским и личним положајем у свету: све ће се сигурније моћи надати, да ће у цветном добу женске младости бити и женске грације и умилности, ма да се као деца можда нису умела наћи и ма да су била можда дрвена.

Није овако или онако кривљење руку или леђа, није овакав или онакав нагиб главе сам по себи грацијозан и умилан, него грације и умилности биће онда, када сваки покрет, свака реч, сваки поглед и смешкање, једном речи све кад је у складу, и када лепе покрете душе и срца тело својим кретањем прати, рекли би преводи, али само од себе, без свесног хотења.

ЈУЛИЈА БУРОВ.

Не можемо да поњамо, како, иначе паметне и брижљиве матере могу својим девојчицама од 12 до 15 година дозволити, да посећују игранке и дечије балове. Ту се омладини пружа отров са шећером помешан, који ће увек оставити за собом штетних трагова и већином убија невиност дечију и простодушност. *Слаби живци*, слаба воља за учењем и за домаћим занимањем, прерана зрелост, кокетовање и блазираност — ето, то су последице оних балова у малом, где живот и забављање одраслог света полуодрасла омладина и мушка и женска с успехом подражава. Гледајте, да тело и душа ваших девојака буде здрава и немојте их пре времена правити маторим и ситим свега.

КАРОЛИНА РУДОЛФИ.

Ш. Душевно образовање.

Нека има увек разлике између душевне културе младића и девојке. Но та разлика нека буде више у *материји за мишљење* него ли у *вежбању моћи мишљења*. Јасноћа, тачност и свеза нека се види у мишљењу и код једног и код другог пола. — Културу разума и пресуђивања ваља унапређивати од чести општим стварима достојним знања, а од чести и каквим по-

себним знањем, које ће бити од користи особито женском роду — и таква култура нека је главно. Од таквог ће знања постати разумне жене, матере и умилне у друштву. Права наученост је без користи и већином на штету; ретки изузетци нису меродавни. *Жеља за знањем и учењем*, па још када је управљена на полезне ствари, особито на природу и економију, сачуваће дух од *сипиничарства*, и од занимања са „ништа“, сачуваће од радозналости, жалосног приклапања и тежње свугде се задржавати, за сваки посао запети, који други раде.

Образовање укуса само је онда штетно, када је главно.

Дружење са врло паметним и образованим људма је много сигурније и боље средство за образовање духа, него ли читање књига. Читања има скоро увек и сувише па сигурно још и без избора. Разум тада мало шта добија, и често са онима, који и које су свашта читале, тешко је о чему се паметном разговарати, јер ипак немају никаквих општих појмова.

Таленти за умешност јесу добро средство за чување од сувишног читања. Музика, песма, цртање испуниће лепо многи празан час, везиваће нас за кућу и даје се са наравственим осећајима сасвим лепо довести у хармонију.

НИМАЈЕР.

У свему оном треба подучавати девојку, што јој образује и вежба пажњу а поглед оштри да може оком све измерити.

Ј. ПАУЛ.

„Учите девојке мислити.“ — А да би могла мислити, мора жена пре свега бити господар својих осећаја. мора знати, како ће срце, које често хоће да набуја, довести под управу разума.

Жена скоро увек брже осећа него што мисли, па тако и треба да буде, јер у нашим тешким, кадикад и привидно ситним дужностима, треба да нам је осећај помагач, који ће нам их оплеменити. Тoliko пак ваља свака жена да научи мислити, колико јој треба, па да знаде дати рачуна о својим осећајима.

ЈУЛИЈА БУРОВ.

А. М. М.

О ЖЕНСКОМ ОБРАЗОВАЊУ.

II.

Жена, као изобразиља човечије душе онда ће позиву свом потпуно одговорити, кад буде схватила саму задаћу.

Розеше Нидерер.

Благо свакој земљи, где женска од срца врши своју задаћу; кад се у умно снагу ушроши на изобраавање деце.

Х. Лангендал.

Прилике нам казују, да женске треба образовати и то пре свега за ова два позива: добра *куќарица* и добра *васпитаља*.
Васпитаља!

Овај позив је племенит и претежак, али је ипак урођен у женском свету. Узмимо само, да неки родитељи имају одраслу ћерку, а за њом одојче. Па како је сретна сестра, кад добије времена, да она може заменити матер! Она се са малишом забавља: *хвали га и милује, грди и кара*. А кад јој дође друга, да ју позове на игру, а она радосно кликне: „Данас сам ја мати!“

Да, па тог начина треба да се држи свака васпитаља. Свакој треба да је у живој памети: „Данас, па све док су поверена им деца код мене, ја сам им мати и то у најширем смислу. Поворену децу сматрам, не као туђе добро, од ког се нечем сам могу надати, већ кано своје сопствено, чија је душа мени поверена, а о чијем напретку ја рачуна морам и могу дати.“

Тако мисле и говоре врло мало данашњих васпитаља. Позив васпитаље је данас уврштен у ред „мода“, обичаја, данас се из тих узрока многе одају том позиву. Многе и прођу сретно на последњем и одлучном испиту, али тек мали број потпуно схвати, на што се одале. А зашто? Већи број женскиња без ике воље и љубави полазе на тежак пут, па се за те каже: да немају ни дара; а мали број иде с' највећом вољом и љубављу према самом позиву, а за те се каже: да имају дара. Из свега! *Многе се одају на шежак позив а моло их је способних!*

Данас се прво мисли на сигуран живот, а не на начин, којим се долази до сигурног живота! Многе дакле из тог узрока тешком муком и механизмом дођу до положеног испита, па им се онда мора

и уступити место васпитаље. Али на таки начин спремљене васпитаље нит знају најобичније законе човечанског развића, а тим још мање јој треба чинити, да од детета створи човека; таке мало (или ни мало) имају стварног знања, у које се броји педагошко-друштвена знања. Тима је вечита магла пред очима и лутају по земљишту, које треба још очистити и спремати за прави и успешан рад, који човечанство диже:

Чиста воља, права љубав, то је најважније, за сваку, која се одаје позиву васпитаље. Да, то је пре свега, али овом упоредо иде још: знаши и моћи посматрати и искушити. Та и сам занатлија, пре но што постане „свој“, и он путује, иде у стране земље, где види стране начине рада и људе.

Зато треба свака, која се одаје позиву васпитаље, да себе куша, пре но што се сасвим ода, да-л' је способна за спрему, да-л' ће имати доста снаге и истрпљивости, да-л' је срце вољно овом најсветијем позиву: *децу изобраавати*, „што сте учинили једном од мојих малих, то сте и мени учинили“ рекао је највећи пријатељ деце.

Ако се појави женска, која нуз чежњу за позивом васпитаље, влада потпуном озбиљношћу, правим знањем и зрелошћу, онда јој треба дати потпуну слободу и отворено поље, па ћемо онда дочекати, да јој рад уроди богат плод. Да, али што се више допушта женском свету да се спрема, тим се старији све више чине невешти и заборављају на прве услове за рад. Но пре свега требало би не само ручне радове и забавишта, но сва настава да се преда у руке женском свету. Др. Сајз вели: „Пре свега иште се дух хришћански, који влада срцима женским, као и мушким; друго и сам тражим, да се и женске саме изобраавају, као што се мушки сами изобраавају т. ј. женски женске, а мушки мушке да изобраавају!“

„Саме“? На ово не би требало безусловно пристати. То би изобраење било једнострано и млако, кад не би био уз њих мушки са својим громким гласом.

Реална знања треба мушки још да учи, а идеална: језике, религију, литературу и т. д. — то треба да се даде у руке женском свету.

„Ми треба да потпомажемо женске у спреми за виши позив, па ћемо се онда моћи надати, да ће оне свој позив најтачније испунити, а тим ће своје право потврдити. Тим ћемо уједно показати, да смо ваљани наставници ако сваку прилику употребимо, да дух и практичност изобразених женскиња узносимо.“

Ове је речи изрекао др. Сајз, које и у најширим круговима, поред највећег, допадања и стварну потпору добити могу — бар треба!

А сад се обраћам матерама, од којих највише зависи срећа детета, добро друштва, па нека свака метне руку на срце, и нека призна: да се није толико бринула за ћерку колико за сина. За сина ради отац, па и учитељ; први га потпомаже материјално, а други морално и он се ода

на школе и кроз мали низ година спреми себи сигуран начин живота. А женске? За њих има неброј изговора: „Но, то јој још треба. Велика девојка, па да иде у школу! — Онда треба у кући, за тим, — мало је новаца! па куда ће? Једна је сувише мирна, друга ђавољаста, трећа грдосија, четврта мала, пета не знам шта Све се узима у обзир, а мало је у корист сигурне будућности твог детета!“

Да, треба и женску децу да изобразавате! Пре свега на свом *језику*, на ком треба да се ствара карактер, да се срце оплемењава, а очи отварају. Не треба пуштати, да вам ћерке вечито пузе по прашина незнања; Њима треба дати крила, читањем добрих књига, ваљаним и честитим радом. Па, кад се толико пону, да схвате шта то значи за другог живити, за срећу свију своју заборавити, онда ће доћи благослов од горе, вечито признање од доле, па и сопствено задовољство!

Сомбор.

Ј. К—ћ.

Млогима ће се учинити чудно ово питање, ал кад буду загледали дубље у суштину саме ствари, коју ћемо ниже навести и које стоји у тесној свези са здравственим стањем нашим, неће им се то питање чинити необично.

Спавање треба да служи човеку за одмор; оно треба да га окрепи и оснажи, а то ће у млогом зависити и од тога, како човек лежи при спавању.

Мало је и одраслих, који знају како ваља лежати при спавању, а деце ни толико, па ево, да их обавестимо, да могу и себи и другима користити.

Лежати ваља на леђи. Само кад се тако лежи онда раде подједнако оба плућна крила, десно и лево; тако се најмирније и предеше, па онда и тело и душа најбоље и најбрже одмори.

Кад се лежи на леђи, онда се много мање пута одише, него кад се лежи на страни. Човек, који лежи на леђи, одише за минут 12 ил 14 пута а дете по 24 пута; а кад на страни лежи, онда предеше човек

КАКО ВАЉА ЛЕЖАТИ!

за минут по 20 пута а дете по 30 пута; а то је за један сат спавања за човека скоро 500 пута више предесања, а за 6 сати око 3000 пута више; а што се више предеше, тим се више умара плуће, те тим више троши и снагу човекову и далеко мање служи му за одмор и за окрепљење.

Већина људи па и деце лежи окренуто на једну страну, десно ил лево, још се неки и згрче и загнуру главу и нос у јастуке, те увлаче тако у себе онај нечист задах, што се од испарања и зноја затукао у јастуке од перја, а који се, па велико зло, наше тек врло ретко изнесе на сунце, да се сунчају и ветре. Осим тога кад се лежи на страни предеше се више оним крилом од плућа, што је горе, а оно оздо једва се миче и полако покреће. Тако се мори једно крило више него друго, а тим неједнаким радом умара се више и душа и тело и ни близу онако не опорави човека, као кад се лежи на леђи.

Још има деце, која не умеју другши-

је лежати, него потрбушке. Код така лежања није ни чудо, што толика деца болују и што пате од груди и бледила.

Најздравије је и најбоље је дакле да се лежи, разуме се у чистом ваздуху, на леђи тако, да је глава врло мало уз-

дигнута. То ваља уобичајити још из малена, па да се после и не може другшије. На то ваља особито матере да пазе, ако су раде, да им деца буду здрава и снажна и да им буду у старости одмена и одбрана.

ВЕЛЕШКЕ

ИЗ ПРОСВЕТЕ.

— **Народни добротвор.** „Србобран“ јавља да је у босанском Новом приликом светосавске прославе, тамошњи трговац **Петар Дрљача** даровао на корист српске омладине за српску православну школу своју новосаграђену кућу двокату у вредности од 15.000 форината. Светосавска прослава је одржана у тој кући Пере Дрљаче и он је сам отворио са овим речма: „Божом помоћу и трудом мојим и моје супруге подигао сам ову двокатну кућу од солидног материјала а у вредности од 15.000 фор. Ту кућу са земљиштем и водом добровољно придаријем на корист српске омладине за српску православну основну школу под тим условом, да ту кућу нико никада и никоме продати не може, већ да нама служи на успомену а народу српском на дику и понос под насловом: *српска православна основна школа, задужбина Петра и Марије Дрљаче у Бос Новом 1888. г.* Затим окренув се школској деци наставио је овако: „Мила дјецо! Из жарке љубави према вама подигао сам ову зграду за вас и за многе послје вас, који ће се у овој кући, као у својој школи учити у науци и спремати за ваљане Србе и честите грађане ове нам миле наше домовине. Ја се надам кад одрастете и размислите да ћете се сјећати мене и у гробу, да ћете и ви чинити богоугодна дјела те и својим млађима препоручивати да их чине, као ево ја вама. Уједно наређујем, да се просторије од ове куће а моје задужбине, које за училишта нијесу потребна, изнаимљу, а од тога ковца да се издржава српски учитељ и сиромашни ученици српски. Закључујући ову моју завештајну изјаву — препоручујем ову моју задужбину благослову Божијем и светитељу Сави као заштитнику свих српских школа и стављам је под окриље Његовог Величанства премилостивог цара и краља Франц Јосифа I. а вама браћо, Срби и суграђани

моји предајем је у драгоцен аманет из кога треба да сја нашој дјечи и нашијем потомцима луча божанске и свјетске науке да буду и они достојни потомци српског просветитеља св. Саве; а управу са овом мојом задужбином поверавам овдашњој српској православној општини, да од данас истом кућом својски и савјесно по овом моме завјештају управља и влада.“ — Живео и хиљадили се такви добротвори!

Бечка срп. православна црк. општина набавила је земљиште и хоће ове године да подигне тамо срп. правосл. цркву и школу. Слава јој!

ЗА ДОМАЋИЦЕ.

Гуска и гушћићи. Гусака има више врсти, проста наша гуска, поморска, тулуска, талијанска, канадска, китајска и т. д.

Гуске снесу у јануару и фебруару месецу по 15—20 јаја; само поморска и талијанска снесе по 50 и више.

За лежење најбоље су прошло-летошње гуске, а гнездо им ваља наместити на мирном и сувом месту и метнути под једну до 13 јаја. За 32 до 34 дана излегу се гушћићи. Кад се излегу гушћићи ваља их ставити под корпу близу пећи, док се сва јаја не искљубе.

Први дан не треба им никакве хране, а други дан им насецкај кувана јаја и коприве и стави чисте воде за пиће. Тако их храни по трипут на дан за пуних 14 дана и онда пусти с матером на поље ако је леп дан, ал не рано, него тек кад роса свадне, јер им роса шкоди.

Гушћићи највише гину око видова дна и то од неке ваши, што им се залеже у ушима; да их од тога сачуваш, а ти прегледај често уши и ако се види што, а ти кичицом помажи са обичним уљем сваке недеље по двапут, па ћеш их сачувати

ЗАРАД ЗДРАВЉА.

Црни лук као лек. Наш народ употребљује већ од вајкада печен црни лук као лек против чирева и других отока да брже сазру; ал црни лук узима се и за многе друге болести; тако н. пр. исецкан на хлебу с маслом (путером) употребљује се за потпомагање варења и против глиста. Кад се од црног лука накапље сок на убуд челе, зоље, комарца и т. д. одмах растера бол. Сок од лука када се помеша са сирћетом задржи лопљење крви из носа. Против кашља: скувају се у води 2-3 главице неочишћена лука са црним шећером коју воду ваља пити изјутра у кревету, и остати у кревету, док се мало не изнојиш, и прође те кашаљ; ако је кашаљ јачи, онда ваља и преко дан пити ту, у место обичне воде. Ако те боли уво, накапај у памук (фату) неколико капи од црног лука па метни у уво; или скувај главицу црна лука па накапај у уво чорбе од искуване главице. Употребљују га и за растење косе, и то овако: На 1 литру „францбрантвајна“ узме се $\frac{1}{4}$ литре искуваног корена од репува (лопута), па се у то исеку 3 главице црна лука и онда остави да стоји тако 36 сати на топлом месту, па за тим процеди. С том течношћу мажу онда двапут преко дан главу и у вече пре спавања, али се глава за тим увече, ил покрије марамом.

Осветљење у спаваћој соби. Како су код народа настале веће потребе, то и људи морају више радити и заслужити, да те потребе подмирују, а за данашње потребе није довољно да раде људи само дању него морају и ноћу; а има и таквих људи који само ноћу раде и обављају свој посао.

Који год ноћу раде, морају да гору свеће, лампе, или гас; а где год пламен гори, ту се развија тако звана угљена киселина, која јако троши и кварч ваздух и што већа светлост, што више свећа и кандила гору у једној одаји (соби) тим се више и брже кварч ваздух а тим је више и потребна боља и чешћа вентилација (ветрење.)

У собама, где се спава, не сме бити ни 4% угљене киселине, јер где толико има те загушљиве паре, ту је већ тако убитачно да може за кратко време угушити човека.

За то, коме је год могуће, нека не ради у вече спрам свеће у спаваћој соби; а ако баш мора, нека што чешће ветри ту собу, па ма и ноћу било.

Спавање је и иначе у мрачној соби много

здравије и одморније, па већ и за то избежавати ваља прилике, да се у спаваћој соби пале свеће и кандила.

Отров од бесног пса стоји у пљувачки његовој и тако је јаки, да се други пас отрује и са судова и других предмета, на које та пљувачка падне. За то се мора врло смотрено поступати и с мртвим таким псетом, да се како год не дотакне тај отров и човека. Човек је пропао, ако и најмање тога отрова упадне у загреботину ил раницу на нози ил руци човековој. Што наши казују, да се и после дужег времена отрује онај, који падне и рани се на камену, који је бесан пас лизао, то није измишљено, у том има много истине. Ако се за така места сазна, онда ваља онај камен бацити у ватру ил прелити другим отровом, који такав отров уништује; а свакојако ваља пазити да деца не трче и да се не играју око таког камена и места, где је сумњиво ил где знамо, да је бесно псето лежало, гризло ил' лизало.

Р А З Н О.

Маца Моканова ратарка из В. Кикинде поклонила је својој цркви у В. Кикинди лепо, богато извезено небо и сребрну кационицу, а намерна је, да о свом трошку направи и заставу тамошњем певачком друштву „Гусле“. Црквени одбор исте општине даровао је овој ктиторци у знак благодарности доживотно један црквени сто. — Живела Маца!

На Даничићев споменик. За подизање споменика заслужном књижевнику и старинару Ђури Даничићу образовао се нарочити одбор у београдској великој-школи међу омладином. Тај одбор издао је проглас на народ српски и куши прилоге за исти споменик. Поводом тим приредиле су за исту цел ученице II. разр. срп. више девој. школе у Нов. Саду: Емилија Лолића, Катица Кириловића, Даница Бичанска, Даница Бојшића и Софија Бумбића у кући г. Гавре Бичанског једну дечију глуму („Љубица“ од Стев. на Ј. Јевтића) и добиле су које на каси, које добровољна прилога 17 ф. и предале управи својој, те је иста послала дотичном одбору за горњу цел Децу је спремао и учила гђа Вукосава Мишићка рођ. Бичанска; а добровољне прилоге дали су: гђа Софија Дунђерека 5 ф. г. г. Коста Рајић, С. Чокић, и гђа Анка Пајевићка по 1 ф. Ивана Гостовићева ученица I. р. осн. школе 70 н. А. В. 55 н., Влада Ђурић гимна-

зиста 40 н. гђе: Персида Бојшићка, Мар. Бичанска и Мар. Васиљеска по 30 н. Вукосава Мишићка, Кат. Бошњакчићка, Анка Јорговићка и г. Коста Брэдваровић гимназиста по 20 новч. Ј. К. Крепе, кројач, Бабић гимназиста и Вида Васић ученица више девој. школе по 10 н. Ј. М. и Кат. Јовановић по 5 н. Ова дечица и њихова наставница Вукосава заслужују сваку хвалу.

На споменик Браће Недића приредила је шабачка омладина јавно предавање 18. фебру-

ара о. г. Ово прво предавање држао је испитани професор г. Никола М. Савић „о боју код Чокешине.“

Царевић руски Николај и престолонаследник изјавио је оцу своме, као што гласе вести из Берлина, да је рад да узме за жену кнегињицу црногорску Јелену, и цар је у след тога одложи женидбу престолонаследникову на две године, по свој прилици, док кнегињица ојача јер јој је сада тек 16 година.

РАД ДОБРОТВОРНИХ ЗАДРУГА.

Велико-Бечкеречкиња.

Записник седнице управног одбора Велико-бечкеречке добротворне задруге Српкиња, држане у среду 19. децембра 1888. године у 1/2 3 сата по подне у стану госпође Евелине Савића.

Председава: Емилија Мунчића, председкиња.

Бележи: Сава Клее, перовођа,

Присутни: Евелина Савића подпредседкиња, Марија Ђонлића, благајкиња, — Марија Купусаровића, Олга Матеићева, Јелисавета Ристо, Љубица Поповића, Катарина Станковића, Јованка Стојшића и Емилија Шашића одборкиње.

Бр 42. Председкиња јавља, да је задруга 20. Новембра 1888. г. смрћу изгубила своју потпомагачицу и бившу рачуно-прегледачицу Паулину пл. Емануел и позива чланове да устајањем одаду почаст покојници.

Чланови са устајањем и „Бог да јој душу прости“ одазивају се

Бр. 43. Одборкиња Марија Купусаровић пријављује госпођу Паулину Јанковића, која као оснивачица у задругу жели ступити.

Прима се једногласно.

Бр. 44. Председкиња позива одбор да за божићне празнике милостињу подели.

Одбор одређује по 2 фор. и то следећима: Јули Марковића, Пери Красићу, Драги Николићевој, Јеки Миленковој, Милки Цвеића, Анастасији Дуза, Ленки Табаковићевој, Пепики Штербрички, Миливоју Николићу, Јелини Сиваковој, Соси Бошковој, Персиди Стојаковој, Соси Ивковића и Викентији Марженову свега 28 форината, о којем се има благајкиња известити.

Бр. 45. Председкиња јавља, да су „крајцарског друштва“ следећи чланови своје прилоге послали и то:

Марија Купусаровић фор. 5.01, Емилија Мунчић 2.20, Александра Михајловића 1.—, Олга

Матићева —.63, Емилија Шашића —.37, Ј. Х. Рајз 10.—, Христина Пира 2.—, Софија К Буковала 1.07, Марија Савића 2.—, Ђура Рокнић 4.—, Милан Михајловић 1.80, Јован Ј. Поповић 2.—, Др. Милош Ђорђевић —.80. Гига Палатин 1.30, Ђока Бађин 1.—, Марко Јанкахидац 2.—, Марија Ђонлић 2.—. Љубица П. Поповића —.45, Марија Савића 1.30, Софија К. Буковала 1.35, Олга Матеићева —.56, Емилија Кудића 2.20, Марија Купусаровића —.70, Етелка Савића —.86, Еуфемија Велисарљевића 2.80, Емилија Кудића —.50, Софија К. Буковала —.20, Марија Купусаровића —.50, Јелена Пуића —.50, Јованка Стојшића —.50, Катарина Станковића —.50, Марија Савића 1.20, Емилија Мунчића 1.15, Јованка Стојшића 1.—, Марија Купусаровића 2.39, Олга Матеићева —.53, Софија К. Буковала —.90, Катарина Станковића —.50, Емилија Шашића —.30, Љубица П. Поповића —.20, Христина Пира 1 динар и 4.25, Драга Смедеревац —.30, Лепосава Завишића —.20, Марија Лујански —.40, Јулијана Вукова —.20, Етелка Савића —.30, Марија Ливачки 1.—, Свега 66 фор. 92 н. и један динар. Кад се још придода од пре скупљени прилози 54 ф. 36 н. има свега 121 фор. 28 н. и један динар, која је свота уложена у вел. бечкеречкој штедионици под бројем 452. књижице. — Узима се на врло повољно знање и председкињи изриче се хвала.

Бр. 46. Благајкиња јавља, да је већ више пута чланове, који су са уплатом чланарине како од пређашњих тако исто и од ове године заостали. опоменула, но до сада се никако одазвали нису, то моли, да се исти чланови од одбора јошт једаред опомену. — Решено је, пошто су чланови већ више пута како од благајкиње тако исто и од одбора опоменути, а ду-

жностима својим одговорили нису, то се овим последњи пут јавно опомињу, ако се за 14 дана после ове опомене не неодзову, предаћеду се задружном адвокату да судским путем дуг утера и уједно ће им се имена у „женском Свету“ на јавност изнети.

Бр. 47. Перовођа предлаже, да се камата на уложен новац како за ову годину, тако исто и од прошлих година подигне и у засебну књижицу уложе, како би у свакој књижици по 500 форината остало, — из разлога, што би се тим благајкињи у неколико олакшао посао при склапању рачуна, а и рачунопрегледачицама ради лакшег прегледа. — Прима се.

Бр. 48. Предсекиња јавља, да је ужи одбор за набавку одела сиромашној школској женској деци свој рад на опште задовољство обавио; — оденуто је 25 женске дече са хаљиницама и чарапама, а нека и обућама, потрошено је на ту цел више од 50 форината те моли да одбор наљадно одобри. — Одбор у нади да ће скупштина, пошто је утрошени новац на тако племениту цел издат и одобрити, то се упућује благајкиња на исплату, — уједно се одбор захваљује одборкињама Евелини Савић, Марији Купусаровић, Емилији Шашић, Корнелији Стојшићевој и учитељицама Драги Смедеревац и Нимфадори Ђорђевићевој на њихову ревност и заузимање што су том приликом саме школе похађале и најсиромашнију децу изабрале, даље хаљинице саме кројиле и шиле.

Пошто више предмета није било, председкиња затвара седницу.

Белоцрквицања.

Записник редовне главне скупштине добротворне задруге Српкиња у Белој Цркви држане у суботу 28 (16) јануара 1889.

Председава: Софија Станојловићка начелница.

Бележи: Михајло Крестић привр. перовођа.

Присутне: Драгиња Ристићка подначелница, Сарка Токина благајкиња, Нина Поволна, Зорка Милутиновићка, Катица Стефановићка, Паулина Цигларићка, Зорка Стефановићка, Ната Гавриловићка.

Бр. 1. Председница отвара скупштину и поздравља присутне. — Одзивају се са „Живела.“

Бр. 2. Перовођа чита имена редовних и потпомажућих чланица, по ком се види да има-

де свега 18 редовних и 22 потпомажуће чланице. — Прима се на знање.

Бр. 3. Перовођа чита име умрле чланице Катице Радивојевићке. — У знак поштовања, присутне устају са својих места.

Бр. 4. Перовођа чита имена новоступљених, по ком се види да су год 1888. 2 редовне и 16 потпомажућих чланица у задругу ступиле. — Кличе им се „живеле.“

Бр. 5. Чита се рад одбора за год 1888. Одбор је приредио, уз пријатељско суделовање оvd. срп. пев. друштва и дилеганата гца: Данице Жанове, Љубице Стојановићевз, г. Мите Ђорђевић-Нанчића, Јоце Стефановића и Михајла Крестића једну забаву са игранком на којој је припало чисто 87 ф. 27 н. На милостиње издато свега 11 ф. 60 н. Држано 7 седница.

Бр. 6. Рачунске прегледачице подносе извештај о стању благајне из ког се види, да је стање благајне при концу год. 1888. стојало овако: салдо од год. 1887. 742 фор. 3 н. Примање од 1888. 342 ф. 17 н. Свега 1084 ф. 20 н. Кад се од те своте одбије издавање од 211 г. 99 н. Остаје чисто 872 ф. 21 н. и то 850 ф. уложено у оvd. банци а 22 ф. 21 н. у благајни.

Бр. 7. Председница захваљује у своје као и у име осталих часница на поклоњеном поверењу и моли, да се пређе избору. Скупштина бира једногласно за начелницу гђу Софију Станојловића, за подначелницу гђу Драгињу Ристића, за благајкињу гђу Сарку Токина, за перовођу г. Михајла Крестића, за рачунске прегледачице гђе: Јулијану П. Поповића, Нату Гавриловића, Катицу Н. Крестића, за одборкиње на место половине отступајућих гђе: Нину Поволна (поново) Катицу Стефановића, Зорку Стефановића (нове.)

Бр. 8. За оверовљење скупштинског записника бирају се гђе: Катица Стефановића, Нина Поволна, Сарка Токина.

Бр. 9. Чита се молбеница Тоде Павловић, која моли припомоћ. — Одређује јој се једанпут за свагда 3 ф.

Пошто је дневни ред исцрпљен а других предлога нема, председница закључује скупштину.

Вршчанана

Записник редовне главне скупштине, добротворне задруге Српкиња Вршчанана, држане 30. јануара 1889.

Председава: Терезија Канижа, начелница.

Бележи: Макса Пантелијџ, перовођа.

Присутне: подначелница Мелавија Савићка, благајкиња Мила Недељковићка, одборкиње: Јелка Драгићка, Марта Дурина, Јелена Спајићка, Јелена Балајева, Мара Мандукићева, Јелена Богдановићка, Наталија Акимовићка рођ. Малогајска, Ана Бозорова, Марија Павковића, прегледачице: Драга Первуловићка, Јелена Митрашинова, Даница Поповићка, скупштинарке: Драга Павловићка, Анча Цијукова, Катица Младеновићка, Мила Цијукова, Мара Врговићка, Мила Богдановићка, Даница Миљића, Савина Брашованова, Зорка Јовановићка, Анка Шербанова, Александра Обрадовићка, Фани Мандукићка, Марија Пантелијџка, Катица Вучетићка, Милева Бошковићка, Мила Костићева, саветујући чланови: јереј Стеван Бошковић и Јован Недељковић.

Бр. 1. Начелница увидев довољан број чланица, отвара скупштину и поздравља присутне задругарке искреном добродошлицом, и умољава их лепо, да са пажњом изволу саслушати све оно, што ће се пред сл. скупштину изнети. Скупштина се одазива са: Живела!

Бр. 2. Перовођа чита имена свију чланица, којих је прошле године било: 50 редовних и 40 помажућих, свега: 90 задругарица, напомиње даље: да је вредна одборкиња Јелена Балочева, за наступајућу годину прибавила 6 нових чланица и то: Мацу Богосављевићку, Александру Бранковићку, Ленку Александровићку, Катарину Брашованову и Сару Царанову из Штајнбруха и Ану Панићку, из Будимпеште. — Нове чланице скупштина одоставерава, а одборкињи Јелени Балочевој изриче захвалност.

Бр. 3. Перовођа извештава: да је неумитна смрт отела овој задрузи 4 чланице у прошлој години и то: Сару Богдановићку, Јулу Обрадовићку, Зорку Филиповићку, и Анђелију Крстићку. — Скупштина устајањем и изразом: „вечна им успомена“ одаје тугу за изгубљеним сестрама и увршћује их у задружну читуљу.

Бр. 4. Перовођа чита извештај управног одбора о своме раду за минулу 1888. год.

Славна скупштина! Минула је опет једна година нашег рада и постајања, и данас је ево дошао дан, кад треба да бацимо поглед на тај рад и да још једном озбиљно промотримо све оно што је у прошлој години урађено и сређено, те да прама томе онда видимо, еда ли смо и у колико се приближили оној узвишеној

и племенитој цељи, којој смо се тако вољно одали и посветили.

Наш је рад истина мален, али племенит, и ми доиста са радосним осмејком на нашу кратку прошлост погледати можемо.

Управни одбор имао је прошле године 8 седница, а сазвао је и једну ванредну главну скупштину. Шта је на тима скуповима урађено, слободан сам овде у име управног одбора најглавније споменути.

Одма у почетку прошле године задесила је овај одбор једна мала неприлика, а та је: што је од главне скупштине једногласно изабрана начелница, велеуважена гђа Агница Николићка, од Рудне, на избору се захвалила. Одбор је тада био принуђен 13. марта п. г. сазвати ванредну главну скупштину, ради бирања нове начелнице.

На тој скупштини изабрара је једногласно нова начелница у особи врлопоштоване гђе Терезије Канижа, која се овог избора примила и овом задругом на потпуно задовољство свију нас, до данас управљала.

Марта 17. о. г. задесила је Кикинду велика пожарна несрећа, која је више стотина душа лишила крова и трудно стеченог иметка.

На глас о тој големој несрећи наше браће, одбор је одма сазвао ванредну седницу, и закључио пострадалим у помоћ притећи купљењем добровољних прилога, и за три дана скупљена је лепа свота од 250 ф. 55 н. што је погорелима преко кикиндске женске задруге послато. Вредно је споменути, да је при овом скупљању највећу ревност показала, наша вредна одборкиња гђа Наталија Акимовића, рођ. Малогајска родом кикинђанка што јој на част служити може.

Јуна месеца хтеде овдашња задруга „доброг срца“ приредити једну општу забаву, у корист пошлављених наше отаџбине, на коју је ради суделовања, позвала све овдашње разне задруге, па и ову нашу задругу. Одбор је овај позив примио, и закључио на истој забави суделовати.

Но ову је забаву осујетио онај грозни случај који је Вршац на измаку м сеца јуна п. г. задесио уништивши тучом и олујом многе куће усеве а понајвише винограде. Задруга је „доброг срца“ тада приредила горњу забаву у корист пострадалих вршчана на којој је и ова задруга суделовала, и том приликом припомогла, те је ова забава тако сјајно испала, и пострадалима близу 500 ф. припало. На овој забави

највише је ревности показала гђа подначелница Меланија Савићка, и благајкиња Мила Недељковићка, што им се у заслугу уписати мора.

Даље је одбор у току прошле године приредио једну само игранку и једну друштвену вечеру, у даље се приређивање није смео упуштати из узрока: што је Вршац ове године јако пострадао те се грађанство штедити морало. Споменути морамо, да је при приређењу горње друштвене вечере од гђе Ирме Савићеве поклоњена једна врло лепа корпа, која је тога вечера путем „Томболе“ изиграна, и друштвеној благајни лепа свотица од 20 фор. пришкрбљена, за које нека је поменутој гђи, овим путем захвалност изречена.

Такође је одбор на велику госпођу, као на дан друштвеног патрона корпоративно у цркви био, и у славу тога дана пред иконом св. богородице свећу припалио.

Но најплеменитије дело било је одевање сироте школеке деце. На ову је цел одбор утрошио близу 70 фор. и одевено је скојо 40 ученица, и тиме је овој дечици омогућено редовно похађање школе.

И на разне милостиње издао је одбор прошле године на 624 ф. и тим је новцем многа суза убрисана и многи јад и невоља отклоњена и ублажена.

Споменути је још: да су вредне одборкиње поред свог разноврсног домаћег посла седнице марљиво похађале, и на позив месног школског одбора и при годишњим школским испитима присуствовале, и том приликом женски ручни рад дечији пажљиво прегледале и савесно оцениле.

Напослетку кад још споменем, да је одбор и о заједничком листу: „Женски Свет“ бригу водио, те Вршац још једнако 85 претплатника броји, и са претплатницама после Новог Сада прво месец заузима, онда славна скупштина има пред очима цео годишњи рад управног одбора. Па да ли је исти, тим радом своју задаћу као што ваља вршио и скупштинско поверење оправдао, то нека изволи славна скупштина пресудити. — Извештај овај узима се на повољно знање и изриче управном одбору на његовом ревномом труду и раду протоколарну захвалност.

Бр. 5. Чита се извештај прегледачког одбора о друштвеној благајни и рачунима, у коме се изјављује: да су књиге и рачуни задружни тачно и савесно вођени да је прихода било

1791 фор 72 н. а расхода 624 ф 50 н. кад се расход од прихода одузме онда се показује задружна целокупна имаовина на 1167 ф. 20 н. даље: предлажу да се благајкињи гђи М. Недељковићки, изрази благодарност на савесном и тачном вођењу књига и рачуна и уједно изда рачунска опросница за 1888. год.

Бр. 6. Чита се одборски предлог прорачуна за 1889. год. који гласи:

а) *Примања:*

1. Од чланарина	— —	150 ф.
2. „ забава	— — —	200 ф.
3. „ добровољних прилога		50 ф.
4. „ камата на капитал		54 ф. 23 н.
		<hr/>
	Свега:	504 ф. 23 н.

б) *Издавања:*

1. На милостиње	— —	100 фор.
2. „ одело дечије	— —	60 „
3. „ послугу	— — —	40 „
4. „ писарину	— —	10 „
5. „ непредвиђене потребе		30 „
		<hr/>
	Свега:	240 фор.

По томе биће наступајуће године сувишка на 260 фор. и 23. н. што се има у смислу задружних правила капитализирати. — Поднесени одборски прорачун за 1889. год. прима скупштина у целости.

Бр. 7. Начелница изјављује: да по пословном реду долази избор друштвених часница, с тога се у име своје и осталих друштвених часница, као и оне половине одборница, којима је рок истекао, топло захваљује, на указаном поверењу и почасти, и моли да скупштина приступи избору нових часница и одборкиња. — Скупштина изабра једногласно за начелницу гђу Терезија Канижа, за подначелницу гђу Меланију Савићку, а за благајкињу гђу Милу Недељковићку.

Бр. 8. Начелница позива скупштину, да бира друштвеног перовођу. — Скупштина изабра једногласно досадањег перовођу г. Максу Пантелија, оvd. учитеља.

Бр. 9. Начелница позива скупштину, да избере 3 прегледачице. — Скупштина изабра досадање прегледачице и то: гђе Драгу Первуловићку, Јелену Митрашинову и Даницу Поповићку.

Бр. 10. Перовођа напомиње да у смислу друштвених правила, §. 13. истиче рок следећим одборницама гђама: Наталији Акимовићки рођ. Малогајски, Мари Мандукићевеј, Анн Ми-

лосављевићки, Марији Павковићки, Јелени Спајићки, и Марти Дурсиној.

Пошто је начелница ради договора скупштину претворила у конференцију, то после кратког времена и договора, доноси предлог чланица Драга Первуловића, да се сви 6 дојакосњих одборница поново изабери, јер им је рад прошле године био хвале достојан. — Скупштина прима овај предлог и поново изабра за одборкиње гореименоване старе одборкиње.

Бр. 11. Начелница позива скупштину, да изабере 3 скупштинарке, које ће са часницама одоставерити скупштински записник. — За оверовлење скупштинског записника бирају се скупштинарке гђе: Мила Богдановића, Зорка Јовановића и Драга Первуловића.

Бр. 12. Пошто је тиме дневни ред исцрпљен, то начелница захваливши чланицама на присуству и доброј вољи, закључи ову главну скупштину.

Вршад, 18. фебруара 1889.

Овдашња добротворна задруга Српкиња Вршчанака, приредила је 13. о. м. друштвену вечеру, у корист своје благајне. Пошто су забаве ове врсте код нас новина, и у грађанству лепог одзива налазе, то и ова задруга водећи рачуна о укусу грађанства, радије приређује вечере него голе игранке, које више стају и публику и задругу, а мање користи доносе, јер на вечерама не долазе наше лепотице у сјајном и скупоценом оделу као на игранке, те и тај разлог доприноси, да се ове вечере радије похађају.

Као свагда тако се и на овој вечери искупио леп број овдашњих породица, где се ово вече у најбољем расположењу провело.

Милина је била погледати наше вредне одборкиње, како се журе, старају и бистрим оком погледају, како би своје миле госте и званице што боље прихватиле и задовољиле. Ово је доста леп пример и може им на част служити.

Но круна ове забаве беше „томбола“ за ову је врла одборкиња Наталија Акимовића рођ. Малогајска својом вредном руком израдила диван јастучић на црвеној кадији и овом приликом у корист задруге изиграла и друштвеној благајни преко 20 ф. користила. За ту особиту ревност и ретко пожртвовање, које гђа Наталија овој задрузи сваком приликом указује, нека прими дубоко признање и поштовање.

Са задовољством нагласити морамо, да се

овога вечера особитом ревношћу отликоваше гђе: М. Савића подначел., М. Недељковићки, благајкиња, и одборкиње: Јелена Богдановића, М. Дурсина, М. Павковића, А. Бозорова, М. Мандукићева, Ј. Спајића.

Ми им овим путем на њином труду и пожртвовању кличемо: Живиле! наше вредне и врне одборкиње, хвала им на тако лепој дивној и јевтиној забави; здраво до скорог виђења!

Румљанкиња.

27. *Записник* редовите одборске седнице, „српске добротворне женске задруге у Руми“ обдржаване дана 29. Децембра 1888. (10. Јануара 1889.) у 2 сата после подне у просторијама српске основне школе.

Председава г. Милица Св. Николајевић, председкиња.

Бележи г. Др. Јован Шевић, тајник.

Присутне јесу г. г. Даница Димитријевић, Драгиња Маринковић, Милана Андријевић, Јелисавета Дудић, Емилија Матић, Љубица Максимовић, Ана Путник, Ана Стајић, гђца Љубица Стојадиновићева, Ангелина Ђуришић, Милана Ђорђевић, Персида Јовановић, Катарина Сиглер, те саветујући чланови г. г. Др. Душан Дима, Тима Стајић и Никола Ђуришић.

На дневном реду:

1. Извјештај о укупуљеној IV. четврти друштвених приносака.
2. Предаја рачуна о обдржавању томболе.
3. Извјештај о подељеној потпори са халинама и обућом сиротој српској школској деци.
4. Подељење милостиње Драги Н. пиљарици у Руми.
5. Подељење милостиње једној сиромашној породици у Руми.
6. Исплата годишње заслуге задружном подворнику.
7. Установљење дана ради обдржавања главне скупштине.
8. Сакупљање нових потпомажајућих чланова.
9. Прегледање разних исплаћених рачуна.
10. Евентуални предмети.

На табаку са којим су чланице и чланове позвали на данашњу седницу стајале су осим наведеног дневог реда још следеће са тинтом подвучене речи: Ради важности предмета умољавају се г. г. одборски чланови, да изволе нефаљено горе наведеног дана у одборску седницу доћи.

На 1 Извештава г. благајкиња Драгиња Маринковић, да је за IV. четврт платило њих 34 члана по 1 фор. осим оних, који су већ у напред платили за целу годину. — Шест чланова нису хтели да плате, јербо изостају из задруге. — Узима се на знање.

На 2. Задружна благајкиња г. Драгиња Маринковић приопћује, да је при обдржаваној томболи пало на каси 26 ф. 60 н. у име добровољних прилога, да је ушло 22 ф. 40 н. а за продане карте за томболу 73 ф. 90 н. укупни примитак да чини дакле 122 ф. 90 н. Издаци су изнапали 42 ф. 44 н., а остало је дакле чистих 80 ф. 46 н. Све облаже са тачним рачунима.

Добровољне прилоге приложили су следећи: (Чита се) г. г. Др. Јосип Паус 1 ф. Роберт Книг 1 ф. Фелике Фелингштајн 60 н., катихета католички 60 н., Персида Јовановић 20 н., Сима Маринковић 4 ф. 60 н., Васа Кривовац 2 ф. Сава Кривовац 60 н., Игњат Хандлер 60 н., Симон Хандлер 20 н., Јован Дучић 20 н., Гроф Хибнер 60 н., Обретмант Сакони 60 н., Глиша Стајић 80 н. Штајнер Ј. 20 н., А. Ланг 80 н., Јован Хондл 80 н., Карл Ристер 60 н., Др. Миша А. Поповић 1 ф. 60 н., Виктор Харшел 60 н., Антон Вурштер 60 н., Јефта Остојић 40 н., Кристина Петровић 1 ф. и Др. Јован Шевич 2 фор.

За томболу дали су следећи поклоне г. г. Милица Св. Николајевић две велике вазне, Марија Максимовић јастук за диван, Катица Сиглер две вазне за цвеће, Даница Димитријевић корцу за лебац од кина-сребра, Кристина Јовановић флашицу и 6 чашица за ракију, Љубица Максимовић тацну за стол, Ана Стајић бикеу за шећер од стакла, Ана Марић једне напуче и оквир за слике, Ангелина Ђуришић једну тацу од кина-сребра. Меланија Дима две мале вазне за цвеће. Милева Михајловићева један бокал за воду, Персида Јовановић 2 венца смокава, Јелисавета Дудућ 2 лонца за цвеће, Љубица Стојадиновић справу за чишћење пера, Бојана Панајотовић женски ручни рад, Наталија Руњанин 2 зелене чаше за воду, Ана Војновић бикеу за ситан шећер, Софија Костић справу за сумпораче, Драгиња Маринковић чинију за тесто и Др. Јован Шевич једну велику мушлу и од порцелана држак за цигаре — Живили. Узима се на повољно знање.

На 3. Пододбор извешћује, да је заоденуто и обучено деветнаесторо женске српске школске деце, те да је на то издато 61 фор. 06 н.

Издан сувешак од 1 ф. 06 н. накнадно се овим одоброва. Мушка школска деца нису за то оденута јер су добила одело и обућу од магистрата румскога. — Узима се на знање.

На 4 Драгиња Стефановић пиљарица у Руми моли за поделење сталне потпоре ради сиромаштва.

Одбор једногласно закључи да се молитељица са молбом одбија, јер је млада а и муж јој је млад, пак су у стању своје потребе радом намиривати.

На 5. Г. председкиња приопћује, да је румски грађанин и сељак Милош Јанковић погорео, те да моли помоћ.

Закључено буде, да му се има поделити у име потпоре за оправак куће 10 фор. Тај новац имати ће г. председкиња са јошт једном одборкињом платити ономе, који је радио при оправки куће погорелога Јанковића.

На 6. Закључено буде, да се за прошлу г. 1888 исплати задружном подворнику Писаревићу као и пре 20 фор.

На 7. Одбор закључи, да ће се ради некојих запрека дан за главну скупштину касније одредити.

На 8. Г. председкиња ставља поновно одбору на срце опстанак и развике задруге, тер умољава одбор, да настоји прикупљати нове чланове. — Прима се.

На 9. Прегледање како нових тако и старијих рачуна за целу год. 1888. уступа се госпођам за прегледање рачуна стално изабраним.

На 10 Задружни тајник г. Др. Јован Шевич разложи како су мањкава а делимично и неумесна задружна правила, те како је прека потреба да се иста скроз исправе. Почем по 0-ој тачки §. 17 од друштвених правила имаде одбор право преиначивати своја правила, то предлаже, да се у данашњој седници ступи томе послу, те подједно приопћује, да је исправке правила приуретовио. Предлог овај прима се.

Прелази се на исправак правила.

К' § у 2 сл. а) предлаже г. Др. Јован Шевич, да се у првом реду испусти реч „румских“ к §. 2. сл. б) да се у првом реду испусте речи „из Руме и околице“ а иза речи „сталежа“ да се у другом реду уврсте речи „и народности“ у посљедњем реду да се место речи „пристојба“ каже „принос“. Предлаже се тим објенито, да се свугде у место речи „пристојба“ стави реч „принос“ — Прима се.

К' § у 4. сл. а) предлаже, да се из међу

речи „потпомагање“ и речи „сиротиње“ стави реч „ерске“ исто то и к' сл. б) тога §. — Прима се.

К' §-у 5. у место речи „одговарали“ реч „одбором“ иза тога предлаже тајник додатак нови речи, „који се бирају из правих чланова“ онда место 10, б одборкиња, а речи „те три надзорна члана“ да се сасвим испусте. — Прима се.

К' §-у 6. предлаже тајник, да се у првој ставци у место „1. Јануара“ каже „месеца Јануара“. — Прима се.

К' §-у 7. предлаже тајник, да се последње речи „конца задружне године“ испусте, те место њих да се ставе речи „идуће главне скупштине“. — Прима се.

К' §-у 10. предлаже тајник свугди у место речи „пристојбе“ речи „приноска“. — Прима се.

К' §-у 14. предлаже тајник, да се у првој ставци речи „истражни такови записник мора задржавати“ испусте, а место тога да дођу речи „при такови извиди мора се у обзир узети“. — Код сл. а) да се речи „име и презиме“ сасвим испусте. У задњој ставци да у место речи „тако састављен записник“ дођу речи „Помљивих извида“. Прима се.

К' §-у 17. предлаже тајник у првој ставци у место речи „госпоинског“ реч „управног“; к сл. б) у место речи „1. и 15. сваког“ речи „свака три“; бр. 8 и 10 са свим да се испусте. — Прима се.

К' §-у 19. предлаже у место „1. Јануара“ „почетком Јануара“; надаље да се речи „затим 1. Јула“ сасма испусте; затим да се свугди између речи „главној“ и речи „скупштини“ уметне реч „редовитој“; онда да се између речи три члана“ и речи „који ће“ уметну речи „из одбора“. На покон предлаже тому §-у јошт сљедећи додатак: „Да главна скупштина узмогне ваљане закључке донети нужна је присутност бар $\frac{1}{4}$ правих румских чланица“. „Закључци у главној скупштини донашају се апсолутном већином гласова“. „Ако су гласови подељени одлучује председница, исто тако и ако су гласови са њезиним гласом подељени“. „Само праве чланице имају право гласа у главној скупштини“.

„Ако се на првој главној скупштини не сакуни довољан број чланица, има председкиња одредити на кратко другу главну скупштину, која ће се имати обдржавати без обзира на број присутних“. „Преиначивати друштвена

правила имаде право само главна скупштина“. „При том мора бити бар једна половина правих чланица присутна“. „За ваљан закључак промене правила нужна је већина од бар $\frac{2}{3}$ присутних“. — Све се прима.

К' §-у 20. предлаже тајник пред реч „главно“ реч „редовна“, онда да се речи од „1. Јануара“ сасма испусте, те на посљедку да се томе §-у додају јошт речи: „Она бира и 3 саветујућа члана између угледних Срба Румљана“. — Прима се.

К' §-у 21. сл. с) предлаже реч „попис“ место „записник“; сл. м) „задружну благајну“ у место „задружној благајни“ онда у место „одбор“ речи „главна скупштина“ — Прима се.

К' §-у 23. бр. 1. предлаже задружни тајник реч „његов“ у место речи „њихов“ онда „попис“ место „записник“; бр. 8. „извиде“ у место „истрагу“ и „извештај“ у место „записник“; број 10 у место „деце сиротинске“ предлаже речи „сиромашне деце“. — Прима се.

К' §-у 24. сл. с) у место „управан одбор“ „све часнике“. — Прима се.

К' §-у 25. предлаже к ставци трећој реч „попис“ у место речи „записник“. Прима се.

К' §-у 26. предлаже „попис“ у место „записник“ онда, у место речих „свакога месеца тачан месечни рачун“ речи „сваке четврти године тачан рачун“. — Прима се.

К' §-у 32. предлаже између речи „сазвана“ и речи „скупштина“ реч „ванредна“. — Прима се.

К' §-у 33. разлаже задружни тајник неуместност досадешње установе тога § а, да на име после евентуалнога престанка задруге, исте има припасти ерској православној цркви „сви свети“ у Руми. Вели да се та установа не може никано довести у склад са цели добротворне женске задруге, те на посљетку предлаже, да се тај §. сасма брише а у место истога да се додају следећи §. §.

§ 33. Ако би задруга из ма којих горе наведених разлога престала постојати, тада се Преостали иметак њезин има претворити у закладу под именом: „Заклада бивше добротворне задруге у Руми.“

§. 34. Закладом том има управљати ерска православна црквена општина у Руми.

§. 35. „Закладна главница има се користити уложити. Камате од исте имају се поразделити сваке године као потпора сиротој рум-

ској сиромашној школској деци и другој епиској румској сиротињи.

Пошто се је код ових трију параграфа као и код некојих пређашњих развила живахна дебата, буде већином гласова закључено, да се §. 33. досадањих правила замене са §. § 33, 34 и 35 по предлогу задружног тајника.

Од 12 присутних право гласовања имајућих чланица гласовале 7 за промену а 5 против. За промену гласали су г. г. Ана Стајић, Љубица Максимовић, Даница Димитријевић, Милана Ђорђевић, Драгиња Маринковић, Ана Пунтик и Милица Св. Николајевић, дочим су против гласовале; г. г. Ангелина Ђуришић, Јелисавета Дудић, Љубица Стојадиновић, Милана Андријевић и Емилија Матић. Тиме је дневни ред исцрпљен, а седница дигнута била. — Закључено и потписано. — Милица Св. Николајевић с. р. председкиња. Др. Јован Шевић с. р. тајник,

Ова је Задруга сазвала своју редовну глав. скупштину за 26 фебруар (10. март) о. г.; а предмети су: 1. одоставерење задругарица; 2. читање имена редовних и потпомажућих чланица и чланова; 3. извештај одбора о своме раду за 1888. г.; 4. Извештај прегледачица о стању благајне; 5. захвала часница и часника и избор истих као и 6 одборкиња; и други евентуални предлози. — Задруга ова има 73 редовне чланице и 8 потпомажућих и 1 почасног; а имаовина износи 1270 ф. 12 н, авр.

Јавна захвала.

Г. А. Варађанин уредник „Жен. Света“ и наш бивши управитељ известио нас је, да је наша посестрима Јулчица Радовановићка из Кучева у Србији претплатила лист „Жен. Свет“ за нас и за ову 1889. г. То нас је пријатно дирнуло и ми се налазимо побуђене, да се и овом приликом нашој посестрими Јулчици овим путем најтоплије захвалимо.

У Сомбору 18. фебруара 1889.

Вукосава Лубенова

Даринка Каракашевића
приправнице.

Христина Димитријевића
из Шатрицаца.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ.

„Славјанскија Извјестија“. Под тим насловом излази од ове године у Петрограду нов лист, на место досадањег листа „Извјестија Славјанскога Благотворителнога Обшества“, који је излазио у свескама од 6—7 табака. Овај лист уређује познати књижевник руски В. В. Комаров и излази недељно једанпут у 3 табака дебљине. Изшао је већ 7. и 8. број са врло лепим садржајем. У њему су заступљене све славенске гране и водиће се белешке о свима Словенима. Цена је за Русију на годину 6 руб., на по године 3 руб. на четврт године 1 руб. 50 копј. а за стране земље 10 фор. или 20 франака годишње. Претплата и рукописи шаљу се на редакцију листа „Невскій проспектъ, домъ бр. 138—140“.

Изашао је 7. број дечијег листа „Ђачета“ са две слике и овом садржином:

1. Српче (песма). — 2. Дедина приповетка о „мученицима“. — 3. Вредни Миленко. — 4. Сељак и наочари (песма). — 5. Међедовић, народна прича. — 6. Унуцима. 7. Песма „Ђачету“. — 8. Добротвори. — 9. Ђачетова пошта и 10. Ребуси.

„Ђаче“ је најјевтинији и једини дечији лист у Србији. Стаје за Србију на годину само 1 60 дин., а за све остале земље 3 дин. Писма и претплату треба слати у плаћеном писму уредништву у Ниш. Бројева има свију који су до сад изашли.

Извештај о београдској учитељској школи за 1887/8. школ. годину спремио: Др. Војислав Бакић управитељ и професор исте школе. У Београду краљевско-српска државна штампарија 1889.

ОДГОВОРИ.

Гђици Дан. Радивојевић Пожаревац. Примили смо претплату за 1889. Хвала Вам!

Гђици Лепосави Богдановић Вел. Градиште. Примили смо претплату и довели ствар у ред. Желите ли корице?

Гђици Полексији М. Радовановића у Кучево. Примили смо претплату за Вас и уједно дар Јулчице Ваше за посестрима њене Вукосаву, Христину и Даринку и лист им се уредно шаље. Хвала Вам!

Г. Ив. М. Поповићу, Сомбор. Изићи ће у идућем броју. Поздрав!

САДРЖАЈ: 1. Много је до нас! — 2. Нова задруга Српкиња. — 3. Мудре белешке о васпитању и образовању девојака, од А. М. М. — 4. О женском образовању, од К—ћа. — 5. Како ваља лежати. — 6. Белешке: а) Из просвете. б) За домаћице. в) Зарад здравља. г) Разно. — 7. Рад добротворних задруга. а) Новосаткиња. б) Вечкеречкиња. в) Белопрванкиња. г) Вршчанкиња. д) Румљанкиња. — Нове књиге и листови. — Одговори. — Јавна захвала.

Власник: *Доброшворна Задруга Српкиња Новосаткиња.* — *Издаје и уређује:* Аркадија Варађанин.